

A magyar autonómia esélye

2023 január 17. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

A kisebbségvédelem el?nyeinek tudatosításával lehet majd felvetni Kárpátalja kérdését

Sorban jelentek meg nemrég a The Washington Post véleményrovatában olyan olvasói levelek, amelyeket amerikai magyarok írtak. Ezekben felhívják a figyelmet arra, hogy a nemzeti kisebbségeknek is helyük van Ukrajnában, utalnak a kárpátaljai magyarok történelmi jelenlétére és a múlt hónapban még tovább nyirbált jogaira. További ilyen leveleket is közölhet még az amerikai lap, ugyanis szerz?ik egymással összehangoltan írják ezeket azzal a nem titkolt céllal, hogy befolyásos washingtoni körökben is tudatosodjék a kárpátaljai magyar követelések jogossága.

Tudjuk, hogy Biden elnök tör?dik az emberi jogokkal. Azt is tudjuk, hogy ha megemlíti Volodimir Zelenszkij ukrán elnöknek: meg kell oldani ezt az ügyet, akkor rövidesen biztosítani fogják a helyi autonómiát Ukrajna lojális nemzeti kisebbségeinek

, írja például Lipták Béla mérnökprofesszor, a Magyar Lobbi nev? szervezet alapítója.

Az anekdota szerint a kórbonctan tanára átszellemült arccal szól a medikusokhoz, amikor felmetszik a halottat az egyetemi gyakorlaton: „Jöjjenek közelebb! Ilyen szép májzsugort ritkán fognak látni!” Akármilyen szörnyen alakul a lassan egy éve tartó orosz–ukrán háború, hosszú id?re ellátja a világpolitikával foglalkozókat szemléltet?anyaggal. Két hete arról írtunk e hasábokon, geopolitikailag Európa annak dacára leértékel?dött, hogy az EU szomszédságában zajlik a háború. A NATO második legfontosabb országa – a két nyugat-európai atomhatalom rovására – ma az unión kívüli Törökország, amely nemcsak stratégiai elhelyezkedésének, méretének és nagy hadseregének köszönheti e szerepet, hanem annak is, hogy bebizonyította: a mostani kiélezett helyzetben is képes önálló akaratra.

Most pedig arról írunk a háború összefüggésében, hogy készülni kell arra, aháborút valamikor, valamilyen módon valamiféle nyugvópont váltja fel.

Ez pedig belátható id?n belül alighanem az egyetlen esélyét jelenti majd annak, hogy egy rendezéssel a kárpátaljai autonómiának is érvényt lehessen szerezni.

Ne legyenek illúzióink: a kárpátaljai magyarok ügye – úgy, mint általában a magyaroké – nem érdekli a nagyhatalmakat. Számos történelmi példa alapján illúzió azt gondolni, hogy egy ukrajnai rendezés úgy néz majd ki: mindenki rendelhet magának valamit, mint a családtagok a vasárnapi ebéd utánra a cukrászdából, és akkor majd a magyarok kárpátaljai autonómiát kérnek, tejszínhabbal a tetején. De a kárpátaljai magyarok ügye – és általában a kisebbségvédelem – biztonsági szempontként más országok számára is fontos érv lehet, különösen egy háború után.

Utalás szintjén, elnagyoltan megjelent a kisebbségvédelem a 2021-es NATO-csúcs záródokumentumában is, mint amit a tagállamok Kijev figyelmébe ajánlanak arra az esetre, ha szorosra akarja f?zni a szálakat az atlanti szövetséggel. Ezt azonban – más felsorolt szempontokkal, mint a korrupció elleni harc vagy a demokratikus értékek – legkés?bb a háborús szél elfújta. Nem kétséges, Ukrajnának nemcsak a lerombolt infrastruktúráját kell majd újjáépítenie, hanem úgy általában az egész országot, a berendezkedését és a mentalitását is ideértve.

Sem a munkácsi turulszobor ledöntése és az ukrán háromágú szigonynak a helyére való felállítása, sem Andrij Baloga munkácsi polgármester szavai („Csak ukrán jelképek lehetnek. Kárpátalja ukrán föld volt, most is az és az is lesz”) nem éppen megnyugtató fejlemények.

Nem azért, mert bármilyen érdemi tényez? ki akarná hasítani Kárpátalját Ukrajnából. Magyarország minden ilyen értelm?, sokszor provokatív híresztelés nyomán leszögezte, nem törekszik a Trianonnal elcsatolt terület visszaszerzésére (diplomáciai nyelven: tiszteletben tartja Ukrajna területi integritását). Azt pedig még ukrán sci-fi-írók sem gondolhatják ép ésszel komolyan, hogy mondjuk a beregszászi járás ki akarná kiáltani a függetlenségét. Valójában a fenti fejlemények azért rendkívül nyugtalanítóak, mert fenyeget?en hatnak a nemzeti kisebbségre. Összehasonlításul: 130-140 ezer magyarról beszélünk egy 43 milliós országban. A decemberben elfogadott ukrajnai nemzeti kisebbségi törvény pedig tovább csorbítja az ?shonos kisebbségek jogait, alighanem el?revetítve: az ottani magyarság sorsának javulását, az elukránosítás megfékezését nem lehet pusztán kétoldalú egyeztetésekt?l vagy Kijev jóindulatától várni. Az új törvényt nemcsak a kárpátaljai magyar szervezetek és a budapesti kormány ítélte el, de Románia is. (Ukrajnában a magyarénál népesebb román közösség is él, különösen a Csernyivci területen, az egykori Észak-Bukovinában.)

Azt írtuk, a háború valamikor véget ér. De mikor? Ha betegséghez hasonlítjuk, akkor azt látjuk, minden orvos más és más diagnózist mond. Van szakért?, aki szerint stratégiai értelemben máris vége (Ukrajna nem lesz teljesen ukrán, de orosz sem, már értelmetlenül ölik egymást az emberek), másvalaki úgy véli, 2023 is a háború éve marad. Megint más szerint az oroszok az idén fel?rlik az ukránokat, míg van, aki azt állítja, Putyin csapatai lógó orral kulloghatnak haza. Egy biztos: a jelenlegi helyzet nem maradhat fenn a végtelenségig, nincsenek is erre végtelen er?források. A The American Conservative folyóirat hasábjain Dan Steinbock geopolitikai elemz? amellett érvel, hogy a katonailag amerikai lélegeztet?gépre tett Ukrajna gazdasági értelemben rohan a vesztébe, Douglas Macgregor volt alezredes, a Trump-kormány védelempolitikai tanácsadója pedig amellett, hogy Ukrajna ígérkezik Amerika új Vietnamjának.

A háború lezárását nem feltétlenül kell (és meglehet, nem is érdemes) egy békeszerz?déshez hasonlóan elképzelni, amelyet a vezet?k aláírnak, majd bankettet adnak és kitüntetik egymás katonáit, mint Napóleon és I. Sándor cár egymáséit.

Európa már egy tartós t?zszünettel vagy – akármilyen cinikusan hangzik – úgynevezett alacsony intenzitású konfliktussal is beérné.

Mikor hallottunk utoljára a szíriai polgárháborúról? Pedig nincs még vége. „Az elhúzódó háborúkkal az a probléma, hogy az amerikai és az európai közvélemény jellemz?en korábban un rájuk, mint az ellenség” – írja Niall Ferguson skót–amerikai történész.

E cikkhez a térséget jól ismer? egyik szakért?, illetve egy vezet? diplomata véleményét is kikértük. Egyikük (nem feltétlenül az el?z? sorrendben) úgy vélte, egy szörny? területszerz? háború idején erkölcstelen autonómiát emlegetni. Másikuk szerint valóban történelmi esélyt szalasztana el a magyar diplomácia, ha a megfelel? pillanatban nem érvényesítené nemzetpolitikai érdekeit. A két álláspont nem feltétlenül kibékíthetetlen. Nem most kell verni az asztalt (nem is diplomatikus), amikor a szomszédban ölik egymást az emberek, és ugyan nehéz kiegyensúlyozni a különböz? becsléseket, de minden bizonnyal százezrekben mérhet? már a halottak száma. Készülni ugyanakkor lehet és érdemes is egy jöv?beli helyzetre, mégpedig okos közdiplomáciával, és ebben az olyan civil lépések is segíthetnek, mint az amerikai olvasói levelek.

Könny? lesz elfogadtatni a kárpátaljai autonómiát? Nem. A kérdés már három évtizeddel ezel?tt felmerült Ukrajnában, de végül nagyobb felfordulást hozott idehaza az MDF-ben, mint amilyen tartós megoldást odaát.

Európát 1945 óta a rosszullét kerülgeti a határmódosításoktól, márpedig az autonómiát sokan annak el?szobájának tekintik, de legalábbis a kisebbségi kérdés kiélezésének: most még a kisujjunkat kéritek, kés?bb az egész karunkat.

Románia például logikus szövetségesünk lehetne, de arra még egy kezd? diplomata is befizetne, amikor a bukaresti politikának nem a székely autonómiatörekvések jutnak err?l az egészr?l els?ként az eszébe. Egy dolog viszont biztos. Ahhoz, hogy a kárpátaljai magyarok valóban otthon érezzék magukat a szül?földjükön – ami magyar nemzetpolitikai érdek –, Ukrajnának nemhogy a mostani, de a háború el?tti önmagához képest is vonzó környezetté kell válnia. Legalább a többi velünk szomszédos ország szintjén.

Borítókép: A munkácsi turul szobor (Fotó: Bereczky Tamás)

Sz?cs László - www.magyarnemzet.hu

Ajánló